

Sygn. akt VII U 1271/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Michalska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 listopada 2018 r. w Warszawie

sprawy D. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania D. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 30 czerwca 2017 r. znak: (...)

Oddała odwołanie.

Sygn. akt VII U 1271/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. odmówił ubezpieczonemu D. L. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Rozstrzygnięcie decyzji ww. organ oparł na przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że orzeczeniem z dnia 6 czerwca 2017 r. Lekarz Orzecznik ZUS uznał ubezpieczonego za trwale, całkowicie niezdolnego do pracy od dzieciństwa oraz za niezdolnego do samodzielnej egzystencji do dnia 30 czerwca 2022 r. Wskazał przy tym, że nie da się ustalić daty powstania niezdolności do samodzielnej egzystencji. Podał także, że w ostatnim dziesięcioleciu przed dniem zgłoszenia wniosku o świadczenie, tj. w okresie od dnia 1 maja 2007 r. do dnia 30 kwietnia 2017 r. ubezpieczony udokumentował staż pracy w łącznym wymiarze 9 lat, 11 miesięcy i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie organu rentowego ubezpieczony nie spełnia jednak trzeciego warunku wskazanego w treści art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a mianowicie całkowita niezdolność do pracy nie powstała w okresie zatrudnienia (ubezpieczenia), albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (ubezpieczenia). Na tej podstawie organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonego świadczenia (decyzja z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: (...), k. 23, tom III a.r.).

D. L., złożył w dniu 9 sierpnia 2017 r. za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. odwołanie od decyzji z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: (...)W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że od dzieciństwa cierpi na dziedziczną chorobę oczu w postaci lunetowatego widzenia w przebiegu barwnikowego

zwyrodnienia siatkówki (...). Z tego względu ma zawężone pola widzenia do 3 stopni w obu oczach i siatkówkę w zaniku. Wskazał, że od stycznia 2007 r. pobiera rentę socjalną, natomiast w marcu 2007 r. podjął pracę w fundacji zajmującej się rehabilitacją osób niewidzących i niedowidzących, jako Kierownik Oddziału – (...). Zaznaczył, że w trakcie powyższego okresu zatrudnienia nastąpiło u niego pogorszenie stanu zdrowia, co skutkowało stwierdzeniem niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz zmianą orzeczonego przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności stopnia niepełnosprawności z umiarkowanego na znaczny. W ocenie odwołującego, pogorszenie stanu zdrowia w okresie zatrudnienia stanowi wystarczającą przesłankę spełnienia wymogu przewidzianego w art. 57 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.). Na poparcie swojego stanowiska, odwołujący przywołał orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych (odwołanie z dnia 9 sierpnia 2017 r. k. 2-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W., w dniu 25 sierpnia 2017 r. zajął stanowisko w sprawie i wniósł o odrzucenie odwołania od decyzji z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: (...), na podstawie art. 477⁽⁹⁾ § 3⁽¹⁾ k.p.c., zaś w przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku o oddalenie odwołania od ww. decyzji na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie zgadzając się z decyzją Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 6 czerwca 2017 r., nie wniósł sprzeciwu od tego orzeczenia do Komisji Lekarskiej ZUS, które to uprawnienie przewiduje art. 14 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z kolei art. 477⁽⁹⁾ § 3⁽¹⁾ k.p.c. stanowi, że sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS, jeżeli osoba zainteresowana nie wniosła sprzeciwu od tego orzeczenia do Komisji Lekarskiej ZUS i odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. W dalszej kolejności organ rentowy wskazał, że w razie nieuwzględnienia przez Sąd powyższego wniosku, domaga się oddalenia odwołania od decyzji z dnia 12 sierpnia 2016 r., znak: (...) na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. W tym względzie, organ rentowy podkreślił, że odwołujący nie spełnia przesłanki z art. 57 ust. 1 pkt. 3 ustawy emerytalnej, albowiem całkowita niezdolność do pracy istnieje u niego od dzieciństwa, co oznacza, że niezdolność do pracy ubezpieczonego nie powstała w okresach wskazanych w treści powyższej regulacji. Na tej podstawie organ rentowy uznał, że zaskarżona decyzja z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: (...) jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (odpowiedź na odwołanie z dnia 25 sierpnia 2017 r. k. 10 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony D. L., urodzony w dniu (...) jest z zawodu technikiem mechanikiem. W okresie od dnia 1 marca 2007 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. W trakcie powyższego okresu zatrudnienia, tj. od dnia 1 marca 2007 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. ubezpieczony zajmował stanowisko handlowca w wymiarze czasu pracy, wynoszącym $\frac{3}{4}$ etatu, natomiast w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. zajmował stanowisko kierownika punktu handlowego w wymiarze czasu pracy, wynoszącym $\frac{5}{8}$ etatu. Od dnia 1 stycznia 2010 r. ubezpieczony pozostaje zatrudniony w Fundacji (...) dla Osób (...) z siedzibą w W. na stanowisku Kierownika T.. Ubezpieczony legitymuje się orzeczeniem wydanym przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 18 września 2014 r. o znacznym stopniu niepełnosprawności z powodu schorzenia oznaczonego symbolem 04-O ze wskazaniem, że niepełnosprawność istnieje u niego od wczesnego dzieciństwa, a stopień niepełnosprawności datuje się od dnia 11 lipca 2014 r. (informacja o okresach składkowych i nieskładkowych k. 7-9, świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 2009 r. k. 11-13, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 15-16, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 17, tom III a.r.).

W dniu 14 grudnia 2006 r. ubezpieczony D. L. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniosek o przyznanie na jego rzecz prawa do renty socjalnej. Decyzją z dnia 14 lutego 2007 r., znak: (...) -1/15/ (...), organ rentowy przyznał na jego rzecz prawo do dochodzonego świadczenia od dnia 1 grudnia 2006 r., tj. od miesiąca, w którym został złożony stosowny wniosek. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na stanowisko Lekarza

Orzecznika ZUS, który orzekł, że ubezpieczony jest trwale, całkowicie niezdolny do pracy. W oparciu o powyższe orzeczenie, organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do renty socjalnej na stałe (wniosek z dnia 14 grudnia 2006 r. k. 1-4, orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS k. 13, decyzja ZUS z dnia 14 lutego 2007 r., znak: (...) -1/15/ (...), k. 19-20, tom I a.r.).

W dniu 1 maja 2017 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Do powyższego wniosku odwołujący dołączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy. W ostatnim dziesięcioleciu przed dniem zgłoszenia wniosku o świadczenie, tj. w okresie od dnia 1 maja 2007 r. do dnia 30 kwietnia 2017 r. ubezpieczony udokumentował staż pracy w łącznym wymiarze 9 lat, 11 miesięcy i 24 dni (wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy, k. 1-5, informacja o okresach składkowych i nieskładkowych wraz z załącznikami k. 7-18, karta przebiegu zatrudnienia k. 21, tom III a.r.).

W toku postępowania wyjaśniającego, odwołujący został skierowany na badanie lekarskie przez Lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem wydanym w dniu 6 czerwca 2017 r. stwierdził, że ubezpieczony jest trwale, całkowicie niezdolny do pracy, całkowita niezdolność do pracy istnieje od dzieciństwa oraz pozostaje w związku ze stanem narządu wzroku. Jednocześnie Lekarz Orzecznik ZUS stwierdził, że ubezpieczony jest niezdolny do samodzielnej egzystencji, niezdolność ta pozostaje w związku ze stanem narządu wzroku, jednakże nie da się ustalić daty powstania wskazanej niezdolności. Od powyższego orzeczenia, ubezpieczony D. L. nie wniósł sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 6 czerwca 2017 r. k. 19-20, tom III a.r.).

W oparciu o powyższe orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS, organ rentowy wydał w dniu 30 czerwca 2017 r. decyzję znak: SOC/15/045072965, odmawiającą ubezpieczonemu prawa do świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia trzeciego warunku wskazanego w treści art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a mianowicie całkowita niezdolność do pracy nie powstała w okresie zatrudnienia (ubezpieczenia), albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (ubezpieczenia). Na tej podstawie organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonego świadczenia (decyzja z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: (...), k. 23, tom III a.r.).

W związku z niekorzystną decyzją organu rentowego, D. L. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 9 sierpnia 2017 r. k. 2-4 a.s.).

W toku postępowania, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty z zakresu okulistyki, celem ustalenia, czy odwołujący się jest zdolny, czy też całkowicie lub częściowo niezdolny do pracy, ze szczególnym wskazaniem daty powstania tej niezdolności, czy jest to niezdolność trwała, czy okresowa, a jeżeli okresowa to na jaki okres, a także, jeżeli nastąpiła zmiana stanu zdrowia ubezpieczonego to na czym ona polegała i kiedy miała miejsce oraz, czy spowodowała utratę zdolności do pracy w dotychczasowym zakresie (postanowienie z dnia 30 października 2017 r., k. 15 a.s.).

W opinii z dnia 9 listopada 2017 r. biegły sądowy dr n. med. R. S. wskazał, że jak wynika z załączonej do akt sprawy dokumentacji medycznej, w latach 2006-2010 ostrość wzroku była obniżona w zakresie: 0,3-0,5, przy zawężeniu pola widzenia w obu oczach do 10 stopni. Stopniowo następowało pogorszenie i w 2012 r. ostrość wzroku oka prawego wynosiła 0,2, a oka lewego wynosiła 0,1, natomiast w latach 2015-2016 odpowiednio: 0,2 i 0,005. Badanie pola widzenia w 2017 r. wykazało praktycznie zanik pola widzenia (zawężenie do ok. 3 stopni). Na tej podstawie biegły sądowy stwierdził, że wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do wykonywania pracy, a także osobą niesamodzielną. W latach 2007-2017 r. nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia odwołującego (opinia biegłego sądowego z zakresu okulistyki dr n. med. R. S. z dnia 9 listopada 2017 r. k. 21 a.s.).

W opinii uzupełniającej z dnia 25 stycznia 2018 r. biegły sądowy dr n. med. R. S. stwierdził, że wnioskodawca był osobą niezdolną do wykonywania pracy co najmniej od dnia 1 grudnia 2006 r. Wówczas stwierdzono u niego znaczne zawężenie pola widzenia (do 10 stopni), ale ostrość wzroku w obu oczach była dość dobra (0,7). W ocenie biegłego sądowego, można mówić wtedy o częściowej niezdolności do wykonywania pracy. Prognoza

zmian nastąpiła w 2012 r. i w latach późniejszych, gdy nastąpiło dalsze pogorszenie ostrości widzenia, dlatego od stycznia 2012 r. wnioskodawca był osobą całkowicie niezdolną do wykonywania pracy. Dalsza progresja następowała w kolejnych latach z niemal całkowitą utratą widzenia w oku lewym, tak że wnioskodawca od około 2 lat stał się osobą niesamodzielną. Biegły sądowy podkreślił, że stan ten ma charakter trwały, gdyż poprawa nie nastąpi (opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu okulistyki dr n. med. R. S. z dnia 25 stycznia 2018 r. k. 25 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżenia zgłosił pełnomocnik organu rentowego. W piśmie procesowym z dnia 27 lutego 2018 r. organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na mocy obowiązujących przepisów pobiera od stycznia 2007 r. rentę socjalną, której warunkiem było stwierdzenie całkowitej niezdolności do pracy. Ubezpieczony w dniu 22 stycznia 2007 r. miał orzeczoną przez lekarza orzecznika ZUS całkowitą niezdolność do pracy, z adnotacją że niezdolność ta istnieje od dnia 1 grudnia 2006 r. Orzeczenie lekarza orzecznika ZUS zostało poprzedzone konsultacją okulistyczną w dniu 16 stycznia 2007 r., podczas której specjalista okulista stwierdził bardzo znaczne ograniczenie pola widzenia - OP do 4 stopni i OL do 5-7 stopni. Zdaniem organu rentowego, tak znaczne ograniczenie pola widzenia powoduje w myśl obowiązujących kryteriów orzeczniczych całkowitą niezdolność do pracy, pomimo dobrej ostrości wzroku i taka też była opinia specjalisty okulisty. Ubezpieczony podjął zatrudnienie w marcu 2007 r., pobierając rentę socjalną, czyli już jako osoba uznana w myśl obowiązujących przepisów za osobą całkowicie niezdolną do pracy. Organ rentowy podkreślił, że ocena niezdolności do pracy powinna być jednolita, niezależnie od rodzaju wnioskowanych przez ubezpieczonego świadczeń (pismo procesowe z dnia 27 lutego 2018 r. k. 38-39 a.s.).

Kolejne zastrzeżenia organu rentowego skutkowały dopuszczeniem przez Sąd dowodu z pisemnych opinii uzupełniających wydanych przez biegłego sądowego dr n. med. R. S.. W opiniach z dnia 6 kwietnia 2018 r., z dnia 5 lipca 2018 r. i z dnia 17 września 2018 r. biegły sądowy dr n. med. R. S. podtrzymał dotychczasowe stanowisko i wskazał, że ustalenie daty powstania całkowitej niezdolności do wykonywania pracy przez wnioskodawcę możliwe jest wyłącznie w oparciu o dokumentację medyczną z poprzednich lat. Biegły podkreślił, że mając na uwadze dobrą ostrość widzenia w dniu 1 grudnia 2006 r. (w obu oczach 0,7) pomimo zawężenia pola widzenia do 10 stopni u osoby z wrodzonym schorzeniem, a więc zaadoptowanej do wąskiego pola widzenia, właściwym orzeczeniem jest częściowa niezdolność do pracy. Biegły zaznaczył, że dalsza progresja choroby spowodowała u odwołującego całkowitą niezdolność do wykonywania pracy albowiem obniżyła się zarówno ostrość widzenia jak i pogorszyło się pole widzenia. Z dołączonej dokumentacji w postaci kserokopii karty ambulatoryjnej wynika, że np. w styczniu 2007 r. i we wrześniu 2007 r. utrzymywała się nadal dość dobra ostrość wzroku w obu oczach: 0,5-0,6. Pogorszenie rozpoczęło się w lipcu 2009 r., ostrość wzroku wynosiła wówczas 0,3-0,5, aby wreszcie spaść do poziomu 0,2 w dniu 12 stycznia 2012 r. Obniżenie ostrości wzroku spowodowało pogorszenie sprawności wnioskodawcy ponieważ pole widzenia było już zawężone od wielu lat (w takiej sytuacji nie ma istotnej różnicy pole 5°- 7° czy 10° biorąc pod uwagę, że badanie to jest w dużej mierze badaniem subiektywnym). Na tej podstawie biegły stwierdził, że istotna progresja zmian nastąpiła od początku 2012 r. i postępowała w latach późniejszych. Jednocześnie biegły wskazał, że do powstania niesamodzielnosci u odwołującego doszło po dniu 3 kwietnia 2017 r. Dodał przy tym, że na sprecyzowanie tej daty nie pozwala brak dokumentacji okulistycznej (opinie uzupełniające biegłego sądowego z zakresu okulistyki dr n. med. R. S. z dnia 6 kwietnia 2018 r. k. 45, z dnia 5 lipca 2018 r. k. 90 i z dnia 17 września 2018 r. k. 104 a.s.).

Do ostatniej opinii uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu okulistyki dr n. med. R. S. żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń (pismo procesowe z dnia 5 października 2018 r. k. 111-112, protokół rozprawy z dnia 27 listopada 2018 r. k. 127 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Jednocześnie w toku postępowania, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty z zakresu okulistyki dr n. med. R. S. celem jednoznacznego ustalenia stanu zdrowia odwołującego. Sąd Okręgowy

nie podzielił jednak wniosków biegłego sądowego w zakresie w jakim wskazał on, że co najmniej od dnia 1 grudnia 2006 r. u odwołującego istniała częściowa niezdolność do pracy, która następnie z uwagi na pogorszenie się stanu zdrowia w 2012 r. przekształciła się w całkowitą niezdolność do pracy. W tym względzie po pierwsze wskazać należy, że biegły dokonał oceny stanu zdrowia odwołującego pod względem stopnia niezdolności do pracy od dnia 1 grudnia 2006 r. z zastrzeżeniem prawdopodobieństwa, a nie pewności. Po drugie natomiast, w tym zakresie opinia biegłego sądowego pozostaje w sprzeczności z ustaleniami lekarskimi, które zostały dokonane na etapie postępowania w sprawie przyznania odwołującemu prawa do renty socjalnej, którą D. L. pobiera od dnia 1 grudnia 2006 r. w związku ze stwierdzoną wówczas u niego trwałą, całkowitą niezdolnością do pracy. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że ubezpieczony podjął zatrudnienie w marcu 2007 r., pobierając rentę socjalną, czyli już jako osoba uznana w myśl obowiązujących przepisów za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Odwołujący nie kwestionował przy tym ww. ustaleń odnośnie stwierdzonego u niego stopnia niezdolności do pracy. Ocena niezdolności do pracy powinna być zatem jednolita, niezależnie od rodzaju wnioskowanych przez ubezpieczonego świadczeń, czy to prawa do renty socjalnej, czy to prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Tym samym, okoliczność, że od dnia 1 grudnia 2006 r. ubezpieczony jest osobą trwale, całkowicie niezdolną do pracy została przesądzona na etapie przyznania na jego rzecz prawa do renty socjalnej, w związku z czym w niniejszym postępowaniu nie można było dokonywać odmiennych ustaleń, co najwyżej należało ustalić, czy po tej dacie zaistniała niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach oraz, czy odwołujący spełnia pozostałe przesłanki warunkujące nabycie przez niego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określone w treści art. 57 i 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Sąd Okręgowy miał także na uwadze, że odwołujący złożył wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy w dniu 1 maja 2017 r. i na tą datę powinien wykazać wszystkie przesłanki prawa do renty wynikające z treści art. 57 ww. ustawy. Jak wynika natomiast z dokonanych ustaleń i oceny prawnej, ubezpieczony nie wykazał przesłanki określonej w treści art. 57 ust. 1 pkt. 3, albowiem niezdolność do pracy nie powstała u niego w okresach wskazanych w treści powyższej regulacji. Jednocześnie przyjąć należy, iż brak jest podstaw do uznania, że po dniu 1 grudnia 2006 r. doszło do pogorszenia stanu zdrowia ubezpieczonego w zakresie narządu wzroku, w porównaniu do stanu okulistycznego, będącego podstawą uznania go za osobę niezdolną do pracy w dacie orzekania o prawie do renty socjalnej, albowiem ubezpieczony od ww. daty pozostaje osobą trwale, całkowicie niezdolną do pracy. Z uwagi na wskazane powyżej okoliczności, Sąd Okręgowy nie podzielił wniosków biegłego sądowego z zakresu okulistyki odnośnie stwierdzonego przez niego u ubezpieczonego stopnia niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 grudnia 2006 r. do początku 2012 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie D. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą emerytalną”, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1 i 2, pkt. 3 lit. b, pkt. 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt. 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt. 10 lit. a, pkt. 11-12, 13 lit. a, pkt. 14 lit. a i pkt. 15-17 oraz art. 7 pkt. 1-3, 5 lit. a, pkt. 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

W myśl art. 57 ust. 2, przepisu ust. 1 pkt. 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Wskazane warunki muszą być spełnione łącznie. Pierwszy z nich, tj. niezdolność do pracy, jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 ustawy). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje

psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy) (por. wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 28 stycznia 2004 roku, II UK 222/03).

Kolejna przesłanka, o której mowa w art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy emerytalnej, wiąże się z treścią art. 58. Wskazany przepis określa w ust. 1, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt. 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie, co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt. 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej. Jednakże w myśl art. 58 ust. 4 tego aktu prawnego, przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Ponadto zgodnie z art. 57 a warunek określony w art. 57 ust. 1 pkt 2 nie jest wymagany od ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy.

W niniejszej sprawie kluczowe znaczenie miało zatem ustalenie, czy odwołujący jest zdolny do pracy zawodowej, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, a także czy niezdolność do pracy powstała w okresach których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3–8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11–12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15–17 oraz art. 7 pkt 1–3, 5 lit. a, pkt. 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. W celu rozstrzygnięcia powyższej kwestii, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu okulistyki dr n. med. R. S.. W opinii głównej, jak również w opiniach uzupełniających biegły stwierdził, że wnioskodawca był osobą niezdolną do wykonywania pracy od co najmniej od dnia 1 grudnia 2006 r. Wówczas stwierdzono u niego znaczne zawężenie pola widzenia (do 10 stopni), ale ostrość wzroku w obu oczach była dość dobra (0,7). W ocenie biegłego sądowego, można mówić wtedy o częściowej niezdolności do wykonywania pracy. Progresa zmian nastąpiła w 2012 r. i latach późniejszych, gdy nastąpiło dalsze pogorszenie ostrości widzenia, dlatego od stycznia 2012 r. wnioskodawca był osobą całkowicie niezdolną do wykonywania pracy.

Sąd Okręgowy tych wniosków nie podzielił mając na uwadze okoliczność, że w tym zakresie wszystkie opinie biegłego sądowego z zakresu okulistyki pozostają w sprzeczności z ustaleniami lekarskimi, które zostały dokonane na etapie postępowania w sprawie przyznania odwołującemu prawa do renty socjalnej, którą D. L. pobiera od dnia 1 grudnia 2006 r. w związku ze stwierdzoną wówczas u niego trwałą, całkowitą niezdolnością do pracy. W tym miejscu wskazać należy, że zarówno odwołujący, jak i organ rentowy w toku postępowania nie kwestionowali faktu pozostawiania przez odwołującego trwale, całkowicie niezdolnym do pracy od dnia 1 grudnia 2006 r., które to stanowisko zostało zawarte w orzeczeniu Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 20 grudnia 2006 r. Tym samym, okoliczność, że od dnia 1 grudnia 2006 r. ubezpieczony jest osobą trwale, całkowicie niezdolną do pracy została przesądzona na etapie przyznania na jego rzecz prawa do renty socjalnej, w związku z czym w niniejszym postępowaniu nie można było dokonywać odmiennych ustaleń w tym przedmiocie. Z kolei w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd zgodnie, z którym dla spełnienia warunku określonego w przepisie art. 57 ust. 1 pkt. 3 ustawy emerytalnej wymagane jest pogorszenie w trakcie trwania okresu ubezpieczenia stanu zdrowia osoby uznanej za częściowo niezdolną do pracy w stopniu uniemożliwiającym wykonywanie pracy w dotychczasowym ograniczonym zakresie. Sytuacja ta nie dotyczy jednak wnioskodawcy, albowiem został on uznany za osobę trwale, całkowicie niezdolną do pracy od dnia 1 grudnia

2016 r., a więc jeszcze przed podjęciem zatrudnienia wobec, czego nie można przyjąć, że dopiero po tej dacie nastąpiło pogorszenie stanu jego zdrowia powodujące tą niezdolność. W związku z powyższym odwołujący nie spełnia przesłanki określonej w treści art. 57 ust. 1 pkt. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, albowiem całkowita niezdolność do pracy nie powstała w okresach wskazanych w treści powyższej regulacji. Sąd Okręgowy uznał zatem, że ubezpieczony jest osobą trwale całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednakże niezdolność ta nie powstała w okresach wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt. 3 powołanej ustawy i tym samym nie przysługuje mu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Jednocześnie odwołujący nie spełnia warunku z art. 57 ust. 2, albowiem nie legitymuje się stażem pracy, wynoszącym 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Jednocześnie wskazać należy, że w realiach rozpoznawanej sprawy brak było podstaw do uwzględnienia wniosku organu rentowego o odrzucenie odwołania na podstawie art. 477⁹ § 3¹k.p.c., który stanowi, że sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS, jeżeli osoba zainteresowana nie wniosła sprzeciwu od tego orzeczenia do Komisji Lekarskiej ZUS i odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. W tym względzie wskazać bowiem należy, że organ rentowy winien był w treści pouczenia zawartego w orzeczeniu Lekarza Orzecznika ZUS poinformować wnioskodawcę o wszystkich konsekwencjach tego orzeczenia, w szczególności wynikających z ustawy emerytalnej, tj. art. 57 ust. 1 pkt. 2 i 3 w związku z art. 58 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z kolei orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 6 czerwca 2017 r. zawierało jedynie pouczenie o sposobie i terminie wniesienia sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS, brak było natomiast w jego treści wyjaśnienia, że nawet ustalenie istnienia niezdolności do pracy w przypadku wnioskodawcy nie pozwala na przyznanie prawa do świadczenia rentowego. Dla wnioskodawcy niezorientowanego w kazuistycznych przepisach określających przesłanki prawa do renty, a w szczególności określających przesłanki stażowe oraz te dotyczące okresu powstania niezdolności do pracy, orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS było pozornie korzystne, albowiem stwierdzono w nim jego całkowitą niezdolność do pracy. Z tego powodu odwołujący uznał, że nie musi wnosić sprzeciwu od pozytywnego dla niego orzeczenia. Zauważyć przy tym należy, że w tego rodzaju sprawach, w których prawa do renty odmawia się nie z powodu nieistnienia niezdolności do pracy, lecz z powodu niespełnienia warunków powstania tej niezdolności w okresie ubezpieczenia (lub 18 miesięcy po jego ustaniu) lub braku odpowiedniej liczby okresów ubezpieczenia, pouczenia winny być kierowane do stron w sposób indywidualny. Powinny one zawierać wskazanie, że z uwagi na niespełnienie warunków z art. 57 ust. 1 pkt. 2 i 3 ww. ustawy, samo ustalenie istnienia niezdolności do pracy nie będzie wystarczało do nabycia prawa do renty. W tym bowiem zakresie to na organie rentowym spoczywa ciężar zbadania pozostałych warunków świadczenia oraz sformułowania odpowiedniego pouczenia dla wnioskodawców zgodnie z art. 9 k.p.a. Biorąc powyższe pod uwagę wskazać należy, że niewniesienie przez odwołującego sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS, a złożenie odwołania wprost do Sądu, było przez wnioskodawcę niezawinione wskutek braku należytego pouczenia o konsekwencjach pozornie tylko korzystnego dla niego orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uznał, że ze wskazanych powyżej przyczyn wniosek organu rentowego o odrzucenie odwołania nie zasługiwał na uwzględnienie.

W świetle powyższych okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego D. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: (...) o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

M.St.